



Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Vt se gesserit in propinquos. cap. 18.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

nem dare: verum si solus esset, præterijisse, quasi nullū vidisset. vix causā necessitatis adducebatur, vt eos ad parochias suas custodiendas admitteret. verebatur enim; cum animarū charitatem perspectam nō haberet; vt alijs curandis esset idoneus; qui se ipsum ita non custodiret, vt assignatum diuinitus locum posset tenere: Pāruorum cœnobiorum, quæ in vīeis sunt, vbi exigua vel nulla vigere solet disciplina; cōtra vero datur delinquendi locus; ita rationem haberi cupiebat, vt & ordini confuleretur, & populis. qua de re cum Pontifice Gregorio non multō ante mortē cū egisset; eius iussu Præfectis omnibus vocatis, numerari cœnobia curauerat; & ad se referri, quem numerū solet, eorum cœnobiorum quodque continere; ad alia progressurus: si vīta longior contigisset. Ipsam hominum Deo penitus addictorum regulam, ac statum tanti fecit; vt quemadmodum animo præclare fecerat; ita quotidie studeret institutis domesticis imitari. eadē cum in collegia clericorum suorum induceret; fiebat sæpe numero, vt ex ijs ad cœnobiticos ordines aliqui transire vellent. quod ille, cum vehemēti regularium ipsorum cohortatione; vel quōd eos fenioris disciplinæ taderet, euenire sæpe suspicaretur; cumque necessitatem ecclesie suæ quotidie magis perspiceret; prius eorum voluntatē, consiliumque diu curabat, ac diligenter examinari; quā ea de re consentiret. quin etiam, Apostolica interposita auctoritate, prouidit; ne ad eorum ordinem, quorum domestica opera regebantur, & litteris erudiebantur, seminarij clericis aditus pateret; nisi quadriennio essent extra seminariū morati: ceterum si diuino spiritu vere agi quæ viderat; facile dimisit; & ad perficiendū iuuit. si quis etiam, regulari vita prius sibi proposita, mutato deinde consilio, quod euenit sē-

pius, vellet animum ad eius disciplinā, Oblatorumve regulam adijcere; nisi illi, sibi que, Theologis cōsultis, studiose cauisset; non recepit.

Poterat vere de religiosis viris cū Dño dicere, hi sunt fratres mei. nam erga propinquos ita se habuit, vt eos potius sibi cauendos, quā amplectendos statuisse videretur. tamen autē illi, quātopere ex tanto viro auferentur, satis agnoscerent; erant aliqui tamen qui talē in eo suorū quasi despicientiā, vt sunt humani sensus, ægre quandoque ferrent; non nihilque expostularent: Borromeiam gentem ex eo sperasse semper dignitatis amplitudinisque accessionē: at contra prorsus accidere: cum ea, quæ adhuc tenuerat, eius causā potius amitteret. Ille vero sacrā disciplinam, & res diuinas, quibus addictus erat, ecclesieque iura, non posse, aiebat, non curare, omnibusque viribus tueri. si ex ea cura detrimētū aliquid familiæ afferretur: aliorū esse culpam: contra suam id fieri voluntatem ex Dei benignitate tamen multō plura sperarent, quā ea, quæ vel amitterent, vel ab eo, si ei rei studeret, possent adipisci: se tamquam Deo, diuinisque obsequijs penitus traditum, ab eorū familia translātū putarent. quod quidem & re, & nomine paulō post Aronæ arcem ereptam, effici curauit. nā Iubilei causā Romam profectus, cōsulto prius Pontifice, non se post hæc Borromeium scripsit, aut scribi voluit: sed sanctæ Prædix Cardinalē; illud Prophetæ amplexus, Extraneus factus sum fratribus meis, & peregrinus filijs matris meæ. Sed antea quæ, cum in summis porticibus ædificata canonicalium architectus insignia Borromeia in sculpi iussisset; præteriens forte Carolus, & cœptū opus suspiciens: cum in posterum faciendā prohibuit: cum facta iussit excidi: quæ tamen curante nemine, Carolo que amplius non aduertente, in ipso operis,

Vt se gessit in propinquos.
CA. XVIII

operis principio remanserunt. Atta-
men charitatem propinquorum re-
cinuisse illum dubitare nemo debet;
quatenus vel naturæ, vel christianæ
disciplinæ ratio postulat. itaque a-
mantissimi cognati officia, cum opus
fuit, in suos cumulate præstitit; favit;
tutatus est. quid fororibus dederit,
non commemoro. viri principis hu-
manis opibus florentis potius, quam
Antistitis religiosissimi illa fuerunt
officia. sed ipsas sorores consilio, stu-
dio, opera sua semper amantissime
iuvit. propinquis multis magna no-
bilitate, parique inopia foeminis; do-
tes largitus est, nobilitati non om-
nino impares. Alios item egenos nõ
deseruit, modo à flagitijs abessent.
Ceterum tatum aberat, vt suis quid-
quam largiretur, vt potius rebus eo-
rum vteretur sæpissime. Ac pateruà
quidem bona per fidei cõmissum re-
lictã, Comiti Iulio Cæsari patruo di-
misit: sed ea pactione, vt integros eo-
rum fructus quotannis perceperit.
Illud autem sibi cauendum existima-
uit; ne forte animo ita in eo genere
flesteretur, vt officia Deo, ecclesiæ,
gregique suo debita aliqua ex parte
prætermitteret, quibus humanas cha-
ritates omnes cedere debere, nemõ
negauerit. Cum ei de Hortensia so-
roris obitu nunciatum esset; non au-
si nos quidem, cum præsentem esse-
mus, consolari tantum virũ; cum ali-
quid tamen tangeremus; non nega-
uit, parũ se suorum morte commoue-
ri solitum: verum id naturæ potius,
quàm virtutis esse, modeste dicebat.
ac multa tunc quidem ex eo sermo-
ne intulit; quàm diligenter ecclesia-
sticos homines, cum cognatis suis cõ-
glutinationem animi quandam caue-
re oporteret: quorum misericordia,
precibus, suauitate facillime infle-
sti; & à vitæ huius contemptu, à sa-
cris laboribus, à iuuantis liberaliter
egenis, auocari possent: tum adduci
quoque, vt multa sæpe Deo minime

Par. III.

grata facerent, perrmittere, cum
eorum offensione, quibus optima
semper ad imitationem exempla
proponere debent. quò facilius id
fieri posset, abstinendum monebat
ab eorum consuetudine: deque se ip-
so tali viro affirmabat; nunquam se
cognatorum suorum domum adire;
adibat autem perquam raro; quia
aliquo modo diuinarum rerum stu-
dia, atque desideria retardari animo
suo sentiret. Federicum suum pro-
pter optimæ naturæ specimen, atq;
adeo singularem ecclesiasticæ pro-
bitatis indolem, à prima ætate dile-
xit plurimum. sed amorem ita coer-
cuit; vt neque apud se habere volue-
rit; neq; vultu, neq; verbis, neque re
aliqua fere quidquam in eum præci-
puè voluntatis demonstrarit. cum an-
nos XIII. natum doctrinæ causa Bo-
noniam dimitteret; nonnullaque per
nos ei vitæ præcepta daret: amplexu
illum esse vitam clericalem, gau-
denti sane animo nobis aperuit:
quamquam nihil eiusmodi palam
præ se tulit. ac nos tunc quidem exi-
stimauimus, Federicum de ea re cum
eo communicasse: postea vero per-
mirum visum est; cum idem Federi-
cus Cardinalis nobis affirmauit, neq;
tum se aliquid eiusmodi præ se tulif-
se, & à clericali vita eo tempore fuis-
se alienum. Propinquos per alios li-
bentius, quàm per se ipsos, aliquid
petentes audiebat. omnino caute au-
diendos esse dicebat, animoq; non-
nulla suspicione occupato, ne quid
minus iustum, probatumve postula-
rent: tum parato etiam ad negandum
si minus id rectum appareret: ne vi-
forte coniunctionis, ad aliquid mi-
nus iustum concedendum impellere-
tur; qua remollefcere fortis quoque
animus facilæ solet, ac leniri. Cum
alij fere propinquitatis causa, mul-
ta tribuere, atque indulgere soleant;
contra ille coniunctionis vinculo v-
tebatur, quantum poterat; vt eo con-

Na 3 ltri-

fricti cognati rebus omnibus magis, quam alij continerentur; ne ceteris exemplo quidquam nocerent; imo potius prodesse. Agebatur quandoq; de episcopatu in prouincia Mediolanensi mandando cuidam eius affini: cuius doctrinam; alia fortasse nonnulla ad episcopatum gerendum necessaria cum desideraret; eum excludendum curauit. qua de re cum is, alijque coniuncti quererentur; libere causas aperuit, quibus eam rem ipse probare non posset; imo sibi iudicaret impediendam. Ioan. Iacobi Medicis cadauer, iussu Pij quarti eius fratris in eleganti, ac magnifico marmoreo sepulchro collocatum in ecclesia maiori Med. nihilominus deponi, atq; sub terram conijci iussit; licet exceptum monumentum, in decretis eo de genere scriptis intelligi posset. Cui adhuc auunculo uiuente, per Ormanetum collocationis loca in monasterijs ad uirginalis pudoris normam conformaret; in ipso monasterio in primis, ubi non soror eius tantum, sed etiam Pontificis ipsius forores erant, id effecit.

Amicos alij
quid petentes,
ut audierit
CAP. XIX.

Amicorum gratie tantum tribuit; ut omnes tamen intelligerent, nihil ab eo impetrari posse, nisi iustum, rectumque esset penitus; & suae ecclesiae institutis, atque utilitatibus; tum vero uniuersae ecclesiasticae disciplinae consentaneum. saepe euenit, ut quae alij leuiora putassent, vel principibus uiris, Cardinalibusque ipsis denegaret; quia ecclesiae suae disciplinam aliquo modo per ea laedi, fructumve ex parte aliqua impediri cognoscebat; unde maiora deinceps sibi detrimenta expectanda essent. Inter eius familiares, nemo fuit, qui vere posset insigniter apud eum equabiliter omnes amabat; & pro eo, quantum unusquisque aptus esse aestimabat, atque utebatur. qui plus fortasse posse uidebatur, is nihil solebat alicuius gratia postulare; neque

omnino quidquam alia de causa proponere; quam quod ita rectum esse iudicaret, & instituta disciplinae accommodatum. Ea maxime recusabat Carolus, quae contra sacra decreta peterentur. timebat enim in administratione sua uniuersa uehementer, indulgentiae genus eiusmodi: & greque admodum committebat; ut quaequam lege aliqua solueret aliquando: cum ex diuturna experientia documentum caperet; si quid ex modica parte, vel specie sola relaxatum esset; quam facile tempore procedente, plena consequeretur dissolutio. quemadmodum aggeris sublata particula, sensim ea via facile tota uis erumpit fluminis. Ea re fiebat, ut interdum nonnullis uideretur canonum sacra uincula constricta nimis habere. Sed ipse nullius gratiae, potentiae uel addictus; & momenta rerum, ab eo quod in posterum euenire facile posset, & ad diuinam uoluntatem diligenter perpendens, praescriptis suis religiosissime sibi haerendum statuebat. nam & simili constantia in ijs tenendis legibus utebatur, quas semel sibi priuatim constituisset. longum esset enarrare, quanto illi usui fuerit in proposito tenendo, decretisque tuendis accurata stabilitas. At in denegando, cum permagni interfit, qualem se quisque praebet; multosque non tam recusatio ipsa perturbet, quam in sua uis recusandi ratio: tam scite Carolus id facere, atque amabiliter solebat; ut non uoluntatem, sed iustam causam, rationemue impedimento esse petentes agnoscerent. Roganti primariae matronae; in principio suae administrationis, nondum constricta recentibus decretis disciplina; ut filiam liberet in conuicio uisere grauiter aegrotantem; respondit Carolus, Breue tibi, inquit, hoc erit solacium; at tibi tanta nobilitate, atque auctoritate, si denegari patiaris; quod te ue-

hemca-